

Κοινωνική Πολιτική

Τόμ. 18 (2023)

Η διερεύνηση των πρακτικών για τις διακρατικές υιοθεσίες στην Ελλάδα. Απόψεις, αντιλήψεις, επισημάνσεις επαγγελματιών και θετών γονέων

Στέφανος Κόφφας

Copyright © 2024, Στέφανος Κόφφας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κόφφας Σ. (2024). Η διερεύνηση των πρακτικών για τις διακρατικές υιοθεσίες στην Ελλάδα. Απόψεις, αντιλήψεις, επισημάνσεις επαγγελματιών και θετών γονέων. *Κοινωνική Πολιτική*, 18, 49–60. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/eeekp/article/view/36497>

Κοινωνική Πολιτική

Social Policy

Επιστημονικά Άρθρα

Κωνσταντίνος Δημούλας,

Νίκος Σκλαβενίτης

Πολιτικές επιλογές, εκπαιδευτικές ανισότητες στην
άνωτατη εκπαίδευση και προοπτικές υπέρβασής τους

Κατωμέρης Στυλιανός, Τσιλίκης Χρήστος (Δρ.)

Στρατηγικό σχέδιο για την Κ.Α.Λ.Ο.: ένα αίτημα από τις κοινωνικές
επιχειρήσεις στην Ελλάδα - Καταγραφή προβλημάτων και προτάσεις
από την βάση του τομέα Κ.Α.Λ.Ο.

Τεχνικές Αναφορές

Στέφανος Κόφφας (Δρ.)

Η διερεύνηση των πρακτικών για τις διακρατικές υιοθεσίες στην Ελλάδα. Απόψεις,
αντιλήψεις, επισημάνσεις επαγγελματιών και θετών γονέων

Δώρα Σταθοπούλου, Μαρία Αργύρη

Αξιολόγηση της διαδικασίας εκτίμησης των αναγκών σε πολίτες τρίτων χωρών για εργασία
στην Ελλάδα και της διαδικασίας μετάκλησής τους

Τεχνικές Αναφορές

Η διερεύνηση των πρακτικών για τις διακρατικές υιοθεσίες στην Ελλάδα. Απόψεις, αντιλήψεις, επισημάνσεις επαγγελματιών και θετών γονέων

Dr. Στέφανος Κόφφας

Ερευνητής - Εξωτερικός συνεργάτης Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία (Ελληνικός Κλάδος) .

Περίληψη

Η υιοθεσία ως κοινωνικός θεσμός αποσκοπεί να καλύψει τόσο τις ψυχοσυναισθηματικές ανάγκες του παιδιού και να του εξασφαλίσει ένα μόνιμο και ασφαλές οικογενειακό περιβάλλον, όσο και των θετών γονιών με την ολοκλήρωση του οικογενειακού δεσμού. Οι παράγοντες που συμβάλλουν στην πραγματοποίησή της είναι οι βιολογικοί γονείς του προς υιοθεσία παιδιού, το ίδιο το παιδί, οι θετοί γονείς, οι αρμόδιες κοινωνικές υπηρεσίες και το δικαστήριο που αποφασίζει για την υιοθεσία. Πρόκειται για μια πολυδιάστατη και σύνθετη διαδικασία η οποία προσεγγίζεται θεσμικά, ερμηνευτικά και βιωματικά με ιδιαίτερο και διαφορετικό τρόπο για καθένα από τους εμπλεκόμενους και αποτιμάται εξίσου ξεχωριστά όσον αφορά την πορεία περαίωσής της αλλά και ως προς τα αποτελέσματά της. Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει τα ευρήματα από την διερεύνηση των διαδικασιών στις διακρατικές έρευνες που διενεργήθηκαν στην Ελλάδα μεταξύ 2011 -2019 από τους αρμόδιους Φορείς των Περιφερειών που ορίζονται από τον νόμο, μεταξύ των οποίων είναι και η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία-Ελληνικός Κλάδος, αλλά και τον τρόπο που βίωσαν την διαδικασία οι ίδιοι οι θετοί γονείς και οι επαγγελματίες.

Λέξεις κλειδιά: υιοθεσία, διακρατική υιοθεσία, θετοί γονείς, διαδικασίες υιοθεσίας στην Ελλάδα

Abstract

Adoption as a social institution aims to cover both the psycho-emotional needs of the child and ensure a permanent and safe family environment, as well as the adoptive parents by completing the family bond. Adoption is a process through which a legal family is created for the child and aims for its long-term well-being. The factors that contribute to its realization are the biological parents of the child to be adopted, the child himself, the adoptive parents, the competent social services and the court that decides on the adoption. It is a multi-dimensional and complex process

which is approached institutionally, interpretative, and experientially in a special and different way for each of those involved and is valued equally separately in terms of its progress and its results. The present study presents the findings from the investigation of the procedures in the transnational investigations carried out in Greece between 2011-2019 by the competent Agencies of the Regions defined by law, among which is the International Social Service-Hellenic Branch, but also the way the adoptive parents and professionals themselves experienced the process.

Keywords: *Adoption, intercountry adoptions, foster parents, adoption proceedings in Greece*

1. Εισαγωγή

Η Ελλάδα, η οποία ως τα μέσα του προηγούμενου αιώνα ήταν χώρα αποστολής παιδιών για υιοθεσία σε χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, κατέστη προς το τέλος του 20ου αιώνα χώρα υποδοχής παιδιών, ως επί το πλείστον από αφρικανικές και ασιατικές χώρες. Η Στατιστική Υπηρεσία ενώ διαθέτει πληροφορίες για τις υιοθεσίες στην ελληνική επικράτεια, δεν έχει καμία πληροφορία για τις διακρατικές υιοθεσίες και η ίδια έλλειψη πληροφορίας υπάρχει και στο αρμόδιο υπουργείο και τους φορείς που ασχολούνται με την υιοθεσία. Ενώ στην Ελλάδα δεν έχουν γίνει έρευνες για τις διακρατικές υιοθεσίες και τα ενήλικα υιοθετημένα άτομα, υπάρχουν ξένες πηγές που αναφέρονται στα ελληνόπουλα που υιοθετήθηκαν στο εξωτερικό (ΔΚΥ, 2021). Η συγκεκριμένη έρευνα ήρθε να καλύψει αυτό το κενό εστιάζοντας στις διαδικασίες της διακρατικής υιοθεσίας μέσω των βιωμάτων τόσο των υποψήφιων θετών γονέων (ΥΘΓ) που έχουν την βιωματική εμπειρία, όσο και των επαγγελματιών κοινωνικών λειτουργών που είναι αρμόδιοι και στελεχώνουν τις υπηρεσίες των Περιφερειών, καθώς και της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας που καλούνται να αξιολογήσουν τους υποψήφιους θετούς γονείς.

2. Μεθοδολογία έρευνας

Η διερεύνηση των πρακτικών για τις διακρατικές υιοθεσίες στην Ελλάδα υλοποιήθηκε από την Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία, Ελληνικός Κλάδος (ΔΚΥ), στα πλαίσια της προκήρυξη του ευρωπαϊκού προγράμματος Active Citizens Fund, κατόπιν έγκρισης και χρηματοδότησης από το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Solidarity Now. Αντικείμενα της έρευνας πέραν της χαρτογράφησης του πεδίου και των διαδικασιών, όπως καθορίζονται από το διεθνές και εγχώριο νομικό πλαίσιο, είναι η κατάδειξη των δυσκολιών και των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι επαγγελματίες στην καθημερινή πρακτική καθώς και τις προκλήσεις που βιώνουν οι υποψήφιοι θετοί γονείς κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υιοθεσίας, όπως επίσης και μετά την ολοκλήρωσή της (Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία, 2021). Επί τούτου δίνει βαρύτητα στην διερεύνηση της διαδικασίας των διακρατικών υιοθεσιών και συγκεκριμένα επικεντρώνεται ιδιαίτερα στις στάσεις, απόψεις, αντιλήψεις, δυσλειτουργίες αλλά και στα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τόσο οι επαγγελματίες όσο και οι ΥΘΓ σε ζητήματα θεσμικά, νομοθετικά, διοικητικά, διαχειριστικά, σε επίπεδο ανθρωπίνων σχέσεων και συναισθημάτων, που αφορούν την διεκπεραίωσή της. Σχεδιάστηκε έτσι ώστε δίνοντας έμφαση σε

ποιοτικά χαρακτηριστικά, να εκμαιεύει το νόημα που αποδίδουν τα υποκείμενα (Ισαρη & Πουρκός, 2015) στα στάδια εξέλιξης της υιοθεσίας (προετοιμασία, υποδοχή παιδιού, μεταπαρακολούθηση), στα βιώματα, τις εμπειρίες και στην αποτίμηση της σημασίας που έχουν για τους συμμετέχοντες (Ιωσιφίδης, 2006) καθένα από αυτά τα στάδια της διακρατικής υιοθεσίας.

Οι καταστάσεις περιορισμού επαφών και μετακινήσεων λόγω της πανδημίας περιόρισαν τον τρόπο συλλογής των δεδομένων αποκλειστικά στην χρήση ερωτηματολογίων τόσο για τους θετούς γονείς όσο και για τους επαγγελματίες. Η δόμησή τους βασίστηκε στην διεθνή βιβλιογραφία, στα αποτελέσματα αντίστοιχων ερευνητικών εργασιών και ανακοινώσεων, έτσι ώστε να ικανοποιείται το κριτήριο της αξιοπιστίας περιεχομένου (Κυριαζή, 1999, Babbie, 2011). Το περιεχόμενο των ερωτηματολογίων είναι προσανατολισμένο στο να παρέχουν μεγάλο βαθμό ελευθερίας στους συμμετέχοντες συνδυάζοντας ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας, πολλαπλών επιλογών, περιφραστικών απαντήσεων και αναφοράς-τεκμηρίωσης με βάση τις ενδοϋπηρεσιακές διαδικασίες, το θεσμικό πλαίσιο και τα προσωπικά βιώματα για όλους τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες και υποψήφιους θετούς γονείς.

Ο συνολικός αριθμός των διακρατικών υιοθεσιών που έχουν καταγραφεί από την κεντρική αρχή διακρατικών υιοθεσιών στην Ελλάδα για το διερευνώμενο χρονικό διάστημα είναι 283 παιδιά (ΔΚΥ, 2021). Από τις οικογένειες που υιοθέτησαν τα παιδιά δέχθηκαν να λάβουν μέρος στην έρευνα και απάντησαν 51 γονείς. Από το σύνολο των 13 περιφερειών που ασχολούνται με τις διακρατικές υιοθεσίες ανά την Ελλάδα, έλαβαν μέρος στην έρευνα όλες εκτός μιας περιφέρειας, με τον αριθμό των επαγγελματιών που ανταποκρίθηκαν να ανέρχονται σε 21 άτομα.

Ο διαμοιρασμός των ερωτηματολογίων και η συλλογή των απαντήσεων έγινε ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας google forms, ενώ για την μετατροπή των κωδικοποιημένων στοιχείων και την τροφοδότηση του στατιστικού φύλλου χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν η περιγραφική και η επαγωγική στατιστική. Με την περιγραφική στατιστική έγινε η απεικόνιση των αποτελεσμάτων σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά, δίνοντας την δυνατότητα παρουσίασης των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων με απλό και εύκολο τρόπο. Με την χρήση της επαγωγικής στατιστικής διαπιστώθηκε η συμμεταβολή μεταξύ δύο μεταβλητών (θετική, αρνητική) καθώς και ο βαθμός συνάφειάς τους (χαμηλή, μέτρια, υψηλή) (Ρούσσοσ & Τσαούσης, 2006), καταδεικνύοντας την σημασία της σχέσης συγκεκριμένων παραγόντων ως προς τις απαντήσεις των συμμετεχόντων για τις διαδικασίες υιοθεσίας. Για τις ποιοτικές μεταβλητές, που αποτελούσαν και την πλειοψηφία, το στατιστικό κριτήριο που χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση είναι ο συντελεστής χ^2 ανεξαρτησίας. Για τις ποσοτικές μεταβλητές το αντίστοιχο στατιστικό κριτήριο ανάλυσης αποτέλεσε ο συντελεστής Pearson r . Ο βαθμός μέτρησης της συσχέτισης μεταξύ επιλεγμένων μεταβλητών, βασίζεται στις τιμές του συντελεστή Cramer V .

3. Αποτελέσματα

Από τα βασικότερα στοιχεία στην διαδικασία της υιοθεσίας αποτελεί η σωστή ενημέρωση από και προς όλους τους εμπλεκόμενους για τα τεκταινόμενα-φάσεις που προβλέπονται (νομικά, διαδικαστικά), τις απαιτούμενες ενέργειες, δράσεις (γραφειοκρατία, μετακινήσεις, συναντήσεις) καθώς και την διαχείριση πόρων (οικονομικοί, ψυχοσυναισθηματικοί) σε όλα τα στάδια περαίωσής της

(προετοιμασία, υποδοχή παιδιού, μεταπαρακολούθηση). Η έντονη επιθυμία των θετών γονέων να αποκτήσουν όσο το δυνατό πιο γρήγορα παιδί μέσω της διακρατικής υιοθεσίας, σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις επιλογές των υποψήφια θετών γονέων καθώς φαίνεται να επηρεάζει την πλειοψηφία τους, οι οποίοι δεν γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις απαιτούμενες διαδικασίες και πολύ δε περισσότερο τις διαφορές, για τα ισχύοντα σε χώρες που έχουν επικυρώσει την σύμβαση της Χάγης και σε όσες δεν έχουν προχωρήσει στην επικύρωση της συνθήκης (Γιάκας, 2021). Ωστόσο η ενημέρωσή τους σχετίζεται θετικά και σημαντικά με το κριτήριο του χρόνου αναμονής όσον αφορά την επιλογή συγκεκριμένης χώρας προέλευσης του παιδιού, καθώς προσπαθούν να επιτύχουν την υιοθεσία όσο το δυνατό πιο σύντομα. Στην προσπάθειά τους αυτή κάνουν χρήση σε πολύ υψηλό βαθμό κατά την διάρκεια της προετοιμασίας τους της συμβουλευτικής συνάντησης με τους επαγγελματίες, η μακροχρόνια εμπειρία των οποίων σχετικά με τους χρόνους αναμονής και την χώρα προέλευσης του παιδιού προς υιοθεσία έχει ισχυρή θετική συμμεταβολή και δείχνει ότι, αποτιμάται από τους γονείς ως πολύ σημαντική. Η επιθυμία των θετών γονέων να είναι όσο το δυνατό καλύτερα προετοιμασμένοι για τον ερχομό του παιδιού, επίσης εντείνει την προθυμία τους για την συμμετοχή τους στις συμβουλευτικές συναντήσεις, καθώς επιζητούν την ασφάλεια της ετοιμότητας και την αποφυγή δυσκολιών και προβλημάτων, που ως ένα σημείο θα μπορούσαν με την κατάλληλη ενημέρωση να αποφευχθούν. Το εύρημα αυτό παρουσιάζει ισχυρή δυναμική όσον αφορά τις αλλαγές που οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους οι υπηρεσίες κατά τον σχεδιασμό σε ζητήματα ενημέρωσης για τις υιοθεσίες, καθότι στην πλειοψηφία τους (3/4) οι θετοί γονείς δηλώνουν ότι, δεν γνώριζαν στο σύνολό τους τα διαδικαστικά ζητήματα στην υιοθεσία, ιδιαίτερα σε χώρες που δεν έχουν κυρώσει την σύμβαση της Χάγης.

Αυτό καταδεικνύεται περισσότερο εμφαντικά από την αρνητική συσχέτιση μεταξύ της απροθυμίας της μεγάλης πλειοψηφίας των θετών γονέων να δεχθούν να υιοθετήσουν παιδί με προβλήματα υγείας. Ακόμη και το υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των θετών γονέων δεν τους καθιστά ανοιχτούς στην υιοθέτηση παιδιού με προβλήματα υγείας. Ιδιαίτερα οι γυναίκες περισσότερο από τους άντρες ΥΘΓ, δεν φαίνεται να είναι πρόθυμες να υιοθετήσουν παιδί με προβλήματα υγείας, πιθανόν έχοντας λόγω του υψηλού εκπαιδευτικού τους επιπέδου γνώση των ευθυνών ως μητέρες που καλούνται να σηκώνουν το μεγαλύτερο βάρος της φροντίδας και της ανατροφής του παιδιού, αλλά και των επιμέρους συνεπειών που επιφέρει στην προσωπική (εργασία - σταδιοδρομία) και οικογενειακή (μητέρα – σύζυγος) τους ζωή μια τέτοια απόφαση. Από την στιγμή όμως του ερχομού του παιδιού στην οικογένεια το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης των ΥΘ μητέρων δείχνει να έχει θετική συμμεταβολή ως παράγοντας ανάληψης ευθύνης στην αντιμετώπιση οποιονδήποτε δυσκολιών προκύψουν με το παιδί. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν και με τις διαπιστώσεις μελετών σχετικά την λειτουργία της ελληνικής οικογένειας και τον ρόλο των δύο φύλων όσον αφορά τον άνισο καταμερισμό καθηκόντων (Συμβούλιο της ΕΕ, 2016; Υπουργείο Εσωτερικών, 2018; Στρατηγάκη, 2007)

Οι επαγγελματίες στην φάση της προετοιμασίας των ΥΘΓ παρέχουν πολύ σημαντικό έργο στις συναντήσεις με τους ΥΘΓ με τις πληροφορίες για τις διαδικασίες της διακρατικής υιοθεσίας που προσφέρουν και με την εμπειρία που μεταφέρουν σε θέματα σωστής ψυχοσυναισθηματικής προετοιμασίας, εκτίμησης, αξιολόγησης και θεσμικών και διαδικαστικών ζητημάτων, όπως αποδεικνύεται από την θετική και ισχυρή συμμεταβολή που υπάρχει μεταξύ της σημασίας των συναντήσεων και των αποτελεσμάτων που εκτιμούνται ότι παρέχουν. Οι ίδιοι οι επαγγελματίες συσχετίζουν θετικά

την εμπειρία τους με τον αριθμό των διακρατικών υιοθεσιών που έχουν διεκπεραιώσει ως στοιχείο εξοικείωσης αλλά και αποτελεσματικότητας της εργασίας τους. Περαιτέρω η ανάλυση δείχνει ότι, υπάρχει θετική συσχέτιση όσων επαγγελματιών ασχολούνται με τις υιοθεσίες και των δράσεων ευαισθητοποίησης σχετικά με αυτό το θέμα. Ωστόσο ο βαθμός της συσχέτισης είναι μέτριος προς χαμηλός. Το γεγονός της μέτριας συσχέτισης επιβεβαιώνεται από τα αποτελέσματα συχνότητων της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης όπου περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες αναφέρουν ότι, στην υπηρεσία τους δεν γίνονται δράσεις ευαισθητοποίησης για τις υιοθεσίες. Στις υπηρεσίες που απάντησαν ότι διενεργούν δράσεις ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης, η σύγκριση των τρόπων διενέργειας των δράσεων ευαισθητοποίησης δείχνει ότι, προτιμώνται στον ίδιο βαθμό η ιστοσελίδα, το δελτίο τύπου και οι ενημερωτικές επισκέψεις. Ακολουθούν σε μικρότερα ποσοστά το ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας και οι ημερίδες. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται το παράδοξο ότι, ενώ τα αποτελέσματα των συμβουλευτικών συναντήσεων εκτιμώνται τόσο από τους ΥΘΓ όσο και τους επαγγελματίες ως πολύ θετικά, απαραίτητα και βοηθητικά, ωστόσο οι αντίστοιχες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την υιοθεσία δεν φαίνεται να προωθούνται από τις υπηρεσίες ως εργαλεία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού όσον αφορά την διάχυση, πληροφόρηση και διευκόλυνση του έργου των επαγγελματιών. Ο μεγάλος φόρτος εργασίας, η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, η υπερφόρτωση των επαγγελματιών με πολλά καθήκοντα και η εμπλοκή τους με διαφορετικού είδους διοικητικές και μη υποθέσεις αποδεικνύονται ως παράγοντες που δρουν ανασταλτικά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης.

Η διαρκής ενημέρωση και οι εξελίξεις στο αντικείμενο της εργασίας τους φαίνεται ότι επιδιώκεται συνειδητά από τους επαγγελματίες οι οποίοι επιζητούν την επικαιροποίηση και επαύξηση των γνώσεών τους σε θέματα που άπτονται της υιοθεσίας και των θεσμικών προαπαιτούμενων με ισχυρό βαθμό συνάφειας. Η πλειοψηφία τους (3/4) δηλώνει σε πολύ μεγάλα ποσοστά απόλυτα (22,7%) και πολύ (50%) ότι είναι ενημερωμένοι σε θέματα υιοθεσίας, ενώ οι υπόλοιποι μέτρια έως λίγο. Οι δε πηγές που χρησιμοποιούν για την ενημέρωσή τους προέρχονται στο μεγαλύτερο μέρος τους εξουπηρεσιακά μέσα από την προσωπική προσπάθεια κάθε επαγγελματία στην πλειοψηφία μέσω της αναζήτησης και χρήσης βιβλίων και επιστημονικών άρθρων (45,7%), της συμμετοχής τους σε επιλεγμένες ημερίδες, συνέδρια και σεμινάρια προσανατολισμένα στο αντικείμενο της διαδικασίας υιοθεσίας (41,3) και σε μικρότερο ποσοστό με την συμμετοχή τους σε διαδικασίες μετεκπαίδευσης και εξειδίκευσης σε μεταπτυχιακό επίπεδο (8,7%).

Οι τομείς όπου εκφράζεται και επικρατεί προβληματισμός από την μεριά των επαγγελματιών είναι η διάχυση της επίσημης πληροφόρησης και οι νομικές – διοικητικές ερμηνείες αυτής σχετικά με τις μεταβολές του θεσμικού πλαισίου, τις διαδικασίες και τον τρόπο λειτουργίας του γραφειοκρατικού συστήματος για την υιοθεσία που ακολουθεί η κάθε χώρα που αποφασίζει να δώσει παιδιά προς διακρατική υιοθεσία. Συγκεκριμένα υπάρχει θετική και ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των πηγών ενημέρωσης για την διαδικασία υιοθεσίας που ακολουθεί η εκάστοτε χώρα και της επάρκειάς τους, καθώς περισσότερο από 1/3 των επαγγελματιών αξιολογεί ως μη επαρκείς τις πηγές ενημέρωσης για την διαδικασία υιοθεσίας που ακολουθείται από τις χώρες προέλευσης των παιδιών. Οι δε πηγές ενημέρωσης είναι για όλους τους επαγγελματίες η Κεντρική Αρχή Διακρατικών Υιοθεσιών (ΚΑΔΥ) του Υπουργείου Υγείας με τις εγκυκλίους που εκδίδει, ακολουθούμενη από τις συμβουλές-εμπειρία των συναδέλφων, τις πληροφορίες που υπάρχουν στο διαδίκτυο, ενώ στην προτελευταία θέση βρίσκεται το εγχειρίδιο της υπηρεσίας που εργάζονται. Το εύρημα αυτό

δείχνει ότι, μάλλον υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά την επάρκεια των πηγών ενημέρωσης, γεγονός που θα βοηθήσει τους επαγγελματίες στην δουλειά τους, πέραν της δεδομένης συναδελφικής βοήθειας που υπάρχει και ασκείται σε μεγάλο βαθμό. Η συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ των χωρών εντός Χάγης και των πηγών ενημέρωσης για την διαδικασία που ακολουθείται στην κάθε χώρα εμφανίζεται επίσης αρκετά ισχυρή. Στην πλειοψηφία της η διαδικασία αφορά τις χώρες Βουλγαρία και Ρουμανία για τις οποίες φαίνεται να υπάρχουν αρκετές πληροφορίες τόσο από την αρχή διακρατικών υιοθεσιών όσο και από την εμπειρία συναδέλφων. Σημαντική πηγή ενημέρωσης για τις χώρες εντός Χάγης αποτελεί και το διαδίκτυο, με ότι αυτό συνεπάγεται για την αξιοπιστία των πληροφοριών που παρέχει.

Η ακόλουθη φάση της αξιολόγησης των ΥΘΓ από τις αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει να είναι ολιστική και να αφορά όχι μόνο τους υποψήφιους θετούς γονείς για να διαπιστωθεί η καταλληλότητά τους, αλλά το παιδί και τους βιολογικούς γονείς για να διαπιστωθούν οι συνθήκες ζωής τους και εάν η υιοθεσία είναι η θεμιτή λύση για το παιδί. Είναι αυτονόητο ότι, στις διαδικασίες αυτές υπάρχουν νόμοι που καθορίζουν την πορεία τους και βέβαια η εφαρμογή τους εξαρτάται και από άλλους εξωτερικούς παράγοντες που δεν συνδέονται άμεσα με την υιοθεσία αυτή καθαυτή. Στην περίπτωση δε της διακρατικής υιοθεσίας, οι διαδικασίες που αφορούν τους βιολογικούς γονείς και το παιδί γίνονται σε μια άλλη χώρα όπου βέβαια επικρατούν διαφορετικές συνθήκες και διαφορετικό νομικό πλαίσιο συγκριτικά με την Ελλάδα. Οι ΥΘΓ πρέπει να είναι προετοιμασμένοι τόσο για το νομικό πλαίσιο όσο και για τις διαφορετικές κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που επικρατούν. Η διαδικασία της αξιολόγησης αποτελείται από μια σειρά συναντήσεων τόσο στην Υπηρεσία του Κ.Λ. όσο και στην μόνιμη κατοικία του ΥΘΓ (Οικονόμου, 2021; Γιάκας, 2021).

Κατά την διάρκεια των συναντήσεων με τους ΥΘΓ ο επαγγελματίας καλείται να διεξάγει κοινωνική έρευνα για να διερευνήσει τις τυπικές από την νομοθεσία οριζόμενες προϋποθέσεις, αλλά κυρίως τις ουσιαστικές προϋποθέσεις στην ζωή και τον τρόπο λειτουργίας της μελλοντικής οικογένειας, να αντιληφθεί τη φιλοσοφία της ζωής τους, τις αρχές και τις αξίες που πρεσβεύουν, έτσι ώστε να θεωρείται βέβαιη η ευημερία του θετού παιδιού μαζί τους. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης φάσης των τυπικών προϋποθέσεων γίνεται αποτίμηση των συνθηκών ζωής, των κινήτρων για την υιοθεσία. Ο επαγγελματίας εξηγεί, τι ακριβώς σημαίνει η υιοθεσία, πώς υλοποιείται, τι δυσκολίες θα κληθούν πιθανώς να αντιμετωπίσουν, τι ιδιότητες πρέπει να διαθέτουν για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ρόλου τους, ως θετοί γονείς και τους βοηθούν να κατανοήσουν πώς θα είναι εφ' όρου ζωής οι πιο στενοί άνθρωποι μαζί και δίπλα στο παιδί σε όλες τις φάσεις της ζωής του, σε κάθε κατάσταση εύκολη ή δύσκολη, θετική ή αρνητική υποστηρίζοντάς το και βοηθώντας το με κάθε δυνατό τρόπο σε μόνιμη βάση. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται οι ειδικότερες δυνατότητες αλλά και οι επιθυμίες των ΥΘΓ να προσφέρουν το απαιτούμενο προστατευτικό περιβάλλον για την ομαλή ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη, μέσα σε κατάλληλες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες σε ένα παιδί που δεν μπορεί να ζήσει στην φυσική του οικογένεια (anynet Information), για να ληφθεί η αξιολογική κρίση (καταλληλότητα ή μη), με γνώμονα το μακροπρόθεσμο συμφέρον του παιδιού μέσα στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, οι επαγγελματίες προσπαθούν να συνθέσουν αυτό που ονομάζεται προφίλ του Υποψήφιου Γονέα, να εντοπίσουν τα πραγματικά κίνητρα της απόφασής τους και να αξιολογήσουν την καταλληλότητά τους.

Η φάση αυτή βιώνεται από τους ΥΘΓ ως αρκετά απαιτητική και κοπιώδης, ιδιαίτερα συναισθηματικά και η προετοιμασία τους μέσα από τις συναντήσεις με τους επαγγελματίες βρίσκεται σε

συσχέτιση με την εκτίμησή τους ότι ήταν προετοιμασμένοι για την υποδοχή του παιδιού με υψηλή συνάφεια, αλλά όχι στον ίδιο βαθμό για όλες τις υπηρεσίες που διενέργησαν την υιοθεσία. Έτσι για την πλειοψηφία των ΥΘΓ η παρακολούθηση συμβουλευτικής πριν τον ερχομό του παιδιού υπήρξε βοηθητική, ακόμη κι εάν οι γονείς σε μικρότερο ποσοστό θεωρούν ότι συζητήθηκαν αρκετά θέματα προετοιμασίας τους κατά την διάρκεια της αξιολόγησής τους. Συγκεκριμένα η προσωπική εκτίμηση των υποψηφίων γονέων της κατάστασής τους για τον ερχομό του παιδιού με βάση τις απαντήσεις τους, παρουσιάζεται μεν με υψηλή τιμή (48%), όσον αφορά την προετοιμασία τους κατά την διάρκεια της αξιολόγησής τους, ωστόσο είναι χαμηλότερη για σχεδόν τα $\frac{3}{4}$ αυτών συγκριτικά με το ποσοστό στη φάση ενημέρωσης (67,3%). Υπάρχει δηλαδή σημαντική διαφορά μεταξύ προσωπικής εκτίμησης των ίδιων των ΥΘΓ (εμφανίζονται να υπερεκτιμούν την ετοιμότητά τους) και όσων λαμβάνουν χώρα κατά την διαδικασία της επίσημης ενημέρωσής τους από τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες. Σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται επίσης σε επίπεδο περιφέρειας και υπηρεσίας όπου φαίνεται ότι, τα θέματα που σχετίζονται με την προετοιμασία των θετών γονέων έχουν συσχέτιση με την υπηρεσία που διενεργεί την αξιολόγησή τους με υψηλό βαθμό συνάφειας. Τα ευρήματα δείχνουν ότι, οι θετοί γονείς έψαξαν για πληροφορίες κατά κύριο λόγο στο διαδίκτυο (42,3%) αλλά και κατόπιν παραπομπής από γνωστούς-φίλους (32,7%) πριν προχωρήσουν στην επιλογή της υπηρεσίας που θα αναλάβει την διαδικασία υιοθεσίας παιδιού. Η χωρική αρμοδιότητα της υπηρεσίας αποτέλεσε μόνο σε ένα μικρό ποσοστό (9,6%) παράγοντα επιλογής της από τους ΥΘΓ. Επιπλέον η υπηρεσία που διενήργησε την αξιολόγηση και οι απαντήσεις που έλαβαν στις απορίες τους οι ΥΘΓ παρουσιάζει συσχέτιση με υψηλό βαθμό συνάφειας. Σε πλήθος $\frac{3}{4}$ (41 άτομα) οι θετοί γονείς απαντάνε ότι, έμειναν ικανοποιημένοι από τις απαντήσεις που έλαβαν στις απορίες από την συγκεκριμένη υπηρεσία που ανέλαβε την διεκπεραίωση της υιοθεσίας.

Το στοιχείο που αποτελεί ίσως τον κυριότερο παράγοντα στην όλη διαδικασία είναι τα κίνητρα που έχουν οι ΥΘΓ για να προβούν σε υιοθεσία και κατά πόσο αυτά συνάδουν με τις προσδοκίες τους, καθώς η υιοθεσία φέρνει σημαντικές αλλαγές στη ζωή όλων των εμπλεκόμενων, αλλά και βιώνεται με διαφορετικό τρόπο ξεχωριστά από κάθε πρόσωπο της μελλοντικής οικογένειας. Οι προσδοκίες, τα όνειρα και οι προσμονές των ΥΘΓ από τα μελλοντικά παιδιά τους πρέπει να διερευνηθούν σχολαστικά τόσο από τον επαγγελματία, πολύ δε περισσότερο από του ίδιους τους υποψηφίους γονείς πριν τον ερχομό του παιδιού στην οικογένεια, έτσι ώστε να είναι ρεαλιστικές και να προετοιμάζουν τα άτομα για την εξελικτική πορεία της οικογενειακής τους σχέσης και κοινής ζωής. Προσδοκίες που σχετίζονται με συγκεκριμένα γνωρίσματα του παιδιού, όπως το φύλο, η ηλικία ή κάποια εξωτερικά χαρακτηριστικά και είναι συνδεδεμένα με κρυφές επιθυμίες των μελλοντικών γονέων, εάν δεν αντιμετωπιστούν μπορούν να αποτελέσουν ανασταλτικούς παράγοντες στη διαδικασία ανατροφής και διαπαιδαγώγησης του παιδιού, περιορίζοντας δυνητικά οφέλη της υιοθεσίας, ακόμη λειτουργώντας ως και εμπόδια στην εξέλιξη του παιδιού, αλλά και της οικογένειας. Η σχέση μεταξύ των τρόπων ενημέρωσης για την υιοθεσία και τις ρεαλιστικές ή μη προσδοκίες από μέρους των ΥΘΓ, παρουσιάζεται θετική με υψηλό βαθμό συνάφειας για τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Από ότι φαίνεται οι τρόποι ενημέρωσης των υπηρεσιών για την υιοθεσία δεν δύναται να καλύψουν όλες τις προσδοκίες των ΥΘΓ διότι, όπως καταγράφεται στις απαντήσεις, αυτές αφορούν τους μεγάλους χρόνους αναμονής που συνήθως σχετίζονται με τις διαδικασίες στην χώρα προέλευσης του παιδιού, την άγνοια αλλά και την άρνηση αποδοχής του ρυθμού των υιοθεσιών, την λανθασμένη πληροφόρηση συνήθως από πηγές του διαδικτύου,

αλλά και την εξιδανίκευση της υιοθεσία έχοντας στο μυαλό τους το ιδανικό γι' αυτούς, το οποίο προσπαθούν να το υλοποιήσουν, αγνοώντας ή αρνούμενοι να δεχθούν την αναντιστοιχία πραγματικών συνθηκών και προσδοκιών. Οι συνθήκες αυτές οδηγούν ένα μέρος των ΥΘΓ να αποσύρουν την αίτησή τους για διακρατική υιοθεσία (ΔΚΥ, 2021).

Η κοινωνική έρευνα που γίνεται από τους επαγγελματίες για την διερεύνηση των πραγματικών κινήτρων για την υιοθεσία από μέρους των ΥΘΓ είναι καίριας σημασίας για όλους τους εμπλεκόμενους στην αποσαφήνιση μεταξύ της πραγματικής κατάστασης δημιουργίας και λειτουργίας μιας οικογένειας και προσωπικών, ιδιαίτερων επιθυμιών. Το σημαντικότερο κίνητρο για τους υποψήφιους θετούς γονείς οφείλει να είναι η συναισθηματική αγνότητα, η επιθυμία προσφοράς αγάπης, η πληρότητα της σύνδεσης στην δημιουργία της οικογενειακής σχέσης, μέσα από την αδιάλειπτη υποστήριξη των θετών γονέων έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ευημερία τόσο του παιδιού όσο και της οικογένειας. Η μακροχρόνια εμπειρία από τις διακρατικές υιοθεσίες αναδεικνύει ως ισχυρά και πραγματικά κίνητρα των θετών γονέων να θέτουν ως προτεραιότητες την υγεία, να προωθούν την εκπαίδευση και την ανάπτυξη των ικανοτήτων του παιδιού. Να μπορούν να αντιμετωπίζουν με τον κατάλληλο τρόπο και αποδεκτά μέσα πειθούς και νουθεσίας αρνητικές καταστάσεις, προβληματικές συμπεριφορές, να κατανοούν τα συναισθήματα του, να αντιλαμβάνονται τις ιδιόμορφες καταστάσεις που βιώνει και τις ανάγκες του πολλές από τις οποίες μπορεί να είναι διαφορετικές από άλλα άτομα της ηλικίας του. Τα κίνητρα επομένως των θετών γονέων χρειάζεται να είναι αληθινά, να έχουν σταθερότητα στο χρόνο και να δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την επίτευξη όλων όσων περιγράφονται παραπάνω (Hoksbergen, 2003; Παπαχριστόπουλος & Σαμαρτζή, 2010).

Σύμφωνα με την γνώμη των επαγγελματιών, τα χαρακτηριστικά καταλληλότητας των θετών γονέων σχετίζονται με τα ειδικότερα γνωρίσματα που καθιστούν ακατάλληλους κάποιους ανθρώπους για θετούς γονείς. Η συσχέτιση αυτή είναι θετική με πολύ ισχυρό βαθμό συνάφειας και ερμηνεύεται με την λογική της αντίθεσης μεταξύ θετικών και αρνητικών χαρακτηριστικών. Συγκεκριμένα οι επαγγελματίες θεωρούν το ψυχοπαιδαγωγικό κίνητρο και την αγάπη για το παιδί ως πρωτεύοντα θετικά χαρακτηριστικά για την καταλληλότητα των θετών γονέων. Επίσης σημαντικά χαρακτηριστικά είναι κατά την γνώμη τους η ψυχική και φυσική υγεία και ακολουθεί η καλή οικονομική και κοινωνική κατάσταση για τον βιοπορισμό του παιδιού. Τα χαρακτηριστικά ακαταλληλότητας είναι ακριβώς τα αντίθετα δηλαδή τα εγωκεντρικά και προβληματικά κίνητρα απόκτησης διαδόχου, η κακή ψυχική και φυσική υγεία, η προβληματική κοινωνική ή και παραβατική συμπεριφορά από μέρους των ΥΘΓ.

Περαιτέρω υπάρχει συσχέτιση όσον αφορά τα στοιχεία της ηλικίας και της καλής υγείας των ΥΘΓ που αναφέρονται στην νομοθεσία η οποία είναι θετική και πολύ ισχυρή. Στα υπόλοιπα χαρακτηριστικά που θεωρούν οι επαγγελματίες κατάλληλα για τους υποψήφιους θετούς γονείς αναφέρονται σε συναισθηματικούς, κοινωνικούς, ανθρωπιστικούς και οικονομικούς λόγους, για τους οποίους δεν υπάρχουν δεδομένα στην μεταβλητή που αφορά την νομοθεσία. Πιο συγκεκριμένα ο παράγοντας υγείας σχετίζεται με τα χαρακτηριστικά καταλληλότητας των γονέων θετικά και σε πολύ υψηλό βαθμό συσχέτισης. Οι επαγγελματίες έχοντας ως οδηγό στην δουλειά τους το καλό και την ευημερία του θετού παιδιού θεωρούν την υγεία (φυσική και ψυχική) ως ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν οι θετοί γονείς (θετική συσχέτιση). Στην περίπτωση των ιογενών νοσημάτων ως χαρακτηριστικό καταλληλότητας, οι γνώμες των επαγγελματιών παρουσιάζονται με την μορφή αντίθεσης. Η πλειοψηφία των επαγγελματιών δεν θεωρεί κατάλληλους

για θετούς γονείς με ιογενή νοσήματα, ωστόσο υπάρχει πολύ ισχυρή μειοψηφία που έχει αντίθετη γνώμη-άποψη. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί η νομική ευθύνη που φέρουν οι επαγγελματίες απέναντι στο νόμο, όσον αφορά το κριτήριο της καλής υγείας για την καταλληλότητα των ΥΘΓ. Από ότι δείχνουν τα αποτελέσματα της έρευνας υπάρχει συσχέτιση μεταξύ νομικής κάλυψης των επαγγελματιών και θεμάτων υγείας των υποψήφιων θετών γονέων, η οποία είναι θετική και με υψηλό βαθμό συνάφειας. Οι περισσότεροι επαγγελματίες νιώθουν καλυμμένοι από την νομοθεσία σχετικά με το κριτήριο που αφορά την καλή υγεία των υποψήφιων θετών γονέων και για την περίπτωση των ιογενών νοσημάτων. Η πλειοψηφία θεωρεί ότι τα ιογενή νοσήματα των υποψήφιων θετών γονέων αποτελούν κριτήριο απόρριψης από την διαδικασία της αξιολόγησης προς υιοθεσία. Περαιτέρω σύμφωνα με την γνώμη των επαγγελματιών για τα προσωπικά κίνητρα των αιτούντων για υιοθεσία, υπερέχει η αδυναμία τεκνοποίησης, η οποία συνδέεται με την νοσηματοδότηση της ζωής και ακολουθεί η γνώση της ύπαρξης πολλών παιδιών σε ιδρύματα στις χώρες εκτός Χάγης. Στην περίπτωση χωρών εντός Χάγης, επίσης υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ των προσωπικών κινήτρων που θεωρούν οι επαγγελματίες ότι, ωθούν τα άτομα σε υιοθεσία παιδιού και την επιλογή της χώρας. Τα προσωπικά κίνητρα είναι τα ίδια, ενώ όσον αφορά τις χώρες εντός Χάγης για την διενέργεια υιοθεσίας κυριαρχεί με μεγάλη διαφορά η επιθυμία για υιοθέτηση παιδιών από την Βουλγαρία και ακολουθεί η Ρουμανία.

Η διάρκεια δε της διαδικασίας αξιολόγησης, σύμφωνα με τον νόμο, προβλέπεται να διαρκεί 6 μήνες. Από τα ευρήματα της έρευνας φαίνεται ότι η διάρκεια της αξιολόγησης των θετών γονέων βρίσκεται σε συσχέτιση με την υπηρεσία που πραγματοποίησε την αξιολόγησή τους με υψηλή συνάφεια. Για μεγαλύτερο πλήθος από τα $\frac{3}{4}$ των θετών γονέων η διάρκεια της αξιολόγησης ήταν 6 μήνες με ένα σημαντικό ποσοστό (42,3%) εξ αυτών να διαρκεί λιγότερο από 6 μήνες. Ωστόσο η εμπειρία των επαγγελματιών δείχνει ότι, χρειάζεται να δοθεί πολύ περισσότερος χρόνος και σε άλλα στάδια της υιοθεσίας. Αναλυτικότερα, πριν την αξιολόγηση γίνονται όσες ενημερωτικές συναντήσεις χρειαστούν για να δοθεί χρόνος στους ΥΘΓ για να πάρουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και να συζητήσουν με τον επαγγελματία τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τους προβληματισμούς τους. Όταν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση, με την συγγραφή της κοινωνικής έρευνας, συνεχίζεται η συνεργασία με τον ΥΘΓ για συμβουλευτική και άλλα ζητήματα που απασχολούν τους γονείς σχετικά με την υποδοχή και τον ερχομό του παιδιού στην οικογένεια. Όπως πολύ ορθά επισημαίνεται τόσο από τους ΥΘΓ όσο και από τους επαγγελματίες, στο σύνολό της η διαδικασία της διακρατικής υιοθεσίας διαρκεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και ανάλογα με την εξέλιξη της (προβλεπόμενη και απροβλεπόμενη ή με έκτακτες καταστάσεις και επιμέρους ζητήματα), απαιτεί την αδιάλειπτη και συνεχή εμπλοκή των συμμετεχόντων. Η συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ του χρόνου που διαθέτουν οι επαγγελματίες για συναντήσεις με του θετούς γονείς και του ορίου των 6 μηνών που θέτει ο νόμος είναι θετική αλλά μέτριου βαθμού συνάφειας. Δεδομένου ότι οι επαγγελματίες δηλώνουν σε σύνολο $\frac{2}{3}$ αδυναμία να δουν τους υποψήφιους γονείς όσες φορές το επιθυμούν λόγω φόρτου εργασίας και ταυτόχρονα πάλι κατά τα $\frac{2}{3}$ νιώθουν καλυμμένοι από τα κριτήρια της νομοθεσίας, φαίνεται ότι προσπαθούν να είναι τυπικοί στις υποχρεώσεις τους. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί η διάθεση και η προθυμία που υπάρχει από την πλειοψηφία των επαγγελματιών για μεγαλύτερη προσφορά – συναντήσεις με τους υποψήφιους θετούς γονείς, όπως αυτή καταγράφεται στις υποδείξεις που κάνουν και τις αλλαγές – βελτιώσεις που προτείνουν για τις διαδικασίες της διακρατικής υιοθεσίας.

Ακολουθεί η τελική φάση (μεταπαρακολούθηση) μετά την περάτωση της υιοθεσίας, όπου τα μέλη της νέας πλέον οικογένειας από κοινού βιώνουν την καθημερινότητά τους μέσα από το καινούργιο πλέγμα εσωτερικών και εξωτερικών σχέσεων και διαντιδράσεων τόσο μεταξύ τους όσο και με το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται. Την χρονική αυτή περίοδο σύμφωνα με την νομοθεσία ορίζεται συγκεκριμένος αριθμός συναντήσεων για μεταπαρακολούθηση ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η παιδική προστασία, καθώς από τη μια παρακολουθείται πώς χτίζεται η σχέση μεταξύ του γονέα και του παιδιού και η καταλληλότητα του περιβάλλοντος που μεγαλώνει και από την άλλη ενημερώνεται η χώρα ώστε να μπορούν να συνεχιστούν οι διακρατικές υιοθεσίες μεταξύ των χωρών εφόσον το αποτέλεσμα της συνεργασίας των χωρών είναι θετικό για τα παιδιά. Ταυτόχρονα εξετάζεται η άποψη που έχει σχηματίσει ο γονέας για την υιοθεσία, οι λόγοι που απευθύνεται εκ νέου στον επαγγελματία, η στάση των θετών γονέων και των επαγγελματιών για την αναζήτηση ριζών, οι απαιτήσεις που αντιμετωπίζει ο επαγγελματίας και οι τρόποι διαχείρισής τους. Η συνεργασία της υπηρεσίας και του επαγγελματία με τους θετούς γονείς δεν σταματά, αλλά χρειάζεται να έχει μια συνέχεια με σκοπό την υποστήριξη και πλαισίωση της οικογένειας κυρίως συμβουλευτικά (Αδελφοπούλου κ.α., 2021; Γιάκας, 2021).

Ένα πάγιο αίτημα που φαίνεται να διατυπώνεται μέσω των συγκεντρωθέντων αποτελεσμάτων είναι η ανάγκη για παραπάνω εμπλοκή των υπηρεσιών στη συμβουλευτική και την υποστήριξη των θετών γονέων. Η οικογενειακή κατάσταση παρουσιάζει συσχέτιση με την συμβουλευτική για υιοθεσία με υψηλό βαθμό συνάφειας. Σε υψηλό ποσοστό η πλειοψηφία των ΥΘΓ θεωρεί ότι, θα τους βοηθούσε η παρακολούθηση συμβουλευτικής συνάντησης και μετά τον ερχομό του παιδιού και επιπλέον ότι, θα βοηθούσε η ύπαρξη ενός εξειδικευμένου φορέα σε ζητήματα συμβουλευτικής για θετούς γονείς και πως αν υπήρχε θα απευθύνονταν σε αυτόν. Επίσης, φαίνεται πως οι θετοί γονείς μετά την υιοθεσία αναζητούν στήριξη σε ιδιωτικούς φορείς (π.χ. ψυχολόγο) και σε δίκτυα υποστήριξης γονέων ενώ πολλοί λίγοι επισκέφθηκαν την ΚΥ για παροχή συμβουλευτικής με δική τους πρωτοβουλία (Αδελφοπούλου κ.α, 2021).

Συμπεράσματα

Έχοντας διερευνήσει τις συνθήκες σε θέματα διακρατικών υιοθεσιών που αφορούν τα στάδια περαίωσής της (αναζήτηση πληροφοριών, αξιολόγηση, μεταπαρακολούθηση) και τις απόψεις των επαγγελματιών και των ΥΘΓ, είναι σημαντικό να αναδειχθούν οι δυσκολίες και οι προβληματισμοί που έχουν και επίσης να τονιστούν οι επισημάνσεις τους με σκοπό την παράθεση προτάσεων για την βελτίωσή της.

Ως κυριότερα εμπόδια/δυσκολίες που περιέγραψαν οι επαγγελματίες στην άσκηση του ρόλου τους, είναι με σειρά προτεραιότητας ο φόρτος εργασίας που συνοδεύεται με την πολυπλοκότητα των καθηκόντων, η έλλειψη προσωπικού και διεπιστημονικής ομάδας και η έλλειψη οργάνωσης. Ως εξωτερικοί ανασταλτικοί παράγοντες αναφέρθηκαν οι ελλείψεις που υπάρχουν στο νομικό πλαίσιο, στην επικοινωνία μεταξύ των Υπηρεσιών και την ενημέρωση που παρέχεται, στην απουσία εποπτείας επαγγελματιών, στην έλλειψη χρόνου σε ζητήματα που αφορούν την επικοινωνία με τους ΥΘΓ σε όλα τα στάδια. Βελτίωσης χρίζουν επίσης το πληροφοριακό πλαίσιο για τα ισχύοντα

στις χώρες εντός και εκτός Χάγης, τους τρόπους απόκτησης των απαιτούμενων δικαιολογητικών, ζητήματα που προκύπτουν από την διαπολιτισμικότητα και ειδικές γνώσεις αντιμετώπισης εξειδικευμένων καταστάσεων.

Η μακρόχρονη εμπειρία έχει δείξει πως η αξιοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης μέσα από πληθώρα διακρατικών υιοθεσιών είναι χρήσιμη κυρίως όταν μοιράζεται μέσω δράσεων, επιμορφώσεων αλλά και δικτύωσης προσώπων και υπηρεσιών. Η λειτουργία δικτύου μεταξύ των θετών γονέων που έχουν ήδη περάσει τα στάδια της διακρατικής υιοθεσίας, υποψήφιων θετών γονέων που ξεκινούν την διαδικασία και επαγγελματιών, βοηθάει τους γονείς να προετοιμαστούν και να έχουν αξιόπιστες και ουσιαστικές πληροφορίες για τα στάδια, τα τεκταινόμενα στη χώρα υποδοχής και το σημαντικότερο την συμβατότητα μεταξύ κινήτρων και προσδοκιών για την υιοθεσία. Η συμβολή της αλληλοπληροφόρησης και της συνεργασίας μέσω δράσεων διάχυσης πληροφοριών, ευαισθητοποίησης αρμοδίων, αλλά και περαιτέρω εκπαίδευσης και εξειδίκευσης των επαγγελματιών στο αντικείμενο της διακρατικής υιοθεσίας αναδεικνύονται σε πρωταρχικά ζητούμενα τόσο από τους θετούς γονείς όσο και από τους επαγγελματίες.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Hoksbergen René A.C., (2003), *Motive von Adoptiveltern und Entwicklung ihrer Kinder*, <https://www.familienhandbuch.de/familie-leben/familienformen/pflegeadoptionsfamilie/motivevonadoptivelternundentwicklihrerkinder.php>

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Αδελφοπούλου Χ., Αναστασάκη Ε., Αντωνακάκη Π., Γαζεριάν Μ., Γιάκας Π., Κόφφας Σ., Μεγαρίτη Β., Οικονόμου Δ., Τσαγκόγιωργα Α. (2021), «Πρακτικές και προοπτικές στις διακρατικές υιοθεσίες. Απόψεις επαγγελματιών και θετών γονέων», *Κοινωνική Έργασία*, τεύχος 142

Anynet, <https://www.anynet.gr/pubnr/Information>

Babbie E., (2011), *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Γιάκας Π., (2021), «Το νομικό πλαίσιο στις διακρατικές υιοθεσίες», *Κοινωνική Έργασία*, τεύχος 142

Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία Ελληνικός Κλάδος, (2021), *Πρακτικές και προοπτικές στις διακρατικές υιοθεσίες. Ανάλυση αποτελεσμάτων*, <https://iss-greece.gr/praktikes-prooptikes-diakratikes-yiothesies/>

Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ., (2015), *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας*, Αθήνα, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, <http://hdl.handle.net/11419/5826>

Ιωσιφίδης Θ., & Σπυριδάκης Μ., (επιμ. συλλογικού τόμου), (2006), *Ποιοτική κοινωνική έρευνα. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις και ανάλυση δεδομένων*, Αθήνα, Εκδόσεις κριτική

Κυριαζή, Ν. (1999), *Η Κοινωνιολογική Έρευνα: Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

- Οικονόμου Δ. (2021), «Διακρατική υιοθεσία και διαπολιτισμικότητα», *Κοινωνική Εργασία*, τεύχος 142
- Παπαχριστόπουλος, Ν. & Σαμαρτζή, Κ., (2010), *Νέες μορφές γονεϊκότητας*, Αθήνα, Εκδόσεις Ορρυruna.
- Ρούσσοσ Π., & Τσαούσης Γ., (2006), *Στατιστική εφαρμοσμένη στις κοινωνικές επιστήμες*, Β' έκδοση, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα
- Στρατηγάκη Μ., (2007), *Το φύλο της κοινωνικής πολιτικής*, Αθήνα, Εκδόσεις Μεταίχιμο
- Συμβούλιο της ΕΕ, (2016), Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα των φύλων, <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/06/16/epsco-conclusions-gender-equality/>
- Υπουργείο Εσωτερικών, (2018), Παρατηρητήριο για την ισότητα, <https://www.isotita.gr/wp-content/uploads/2018/12/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%93%CE%93%CE%99%CE%A6-18o-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%97-%CE%B1%CE%B3%CE%AC%CF%80%CE%B7-%CF%89%CF%82-%CE%B4%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%AC.pdf>

